STOCKHOLMS OLYMPIADEN 1912

Stockholms Olympiad 1912

Olympiska sommarspelen 1912, officiellt Den V olympiadens spel, var de femte moderna olympiska spelen och hölls i Stockholm i Sverige. Huvudarena var Stockholms stadion, som byggdes för ändamålet. Spelen kom att kallas för solskensolympiaden som följd av det osedvanligt soliga och varma vädret. 100-årsminnet av detta evenemang firades med ett jubileumsmarathonlopp med start i Stockholms stadion vid exakt samma tidpunkt, 14 juli 2012 klockan 13:48. Att Stockholm skulle få arrangera OS beslutades i Berlin 1909.

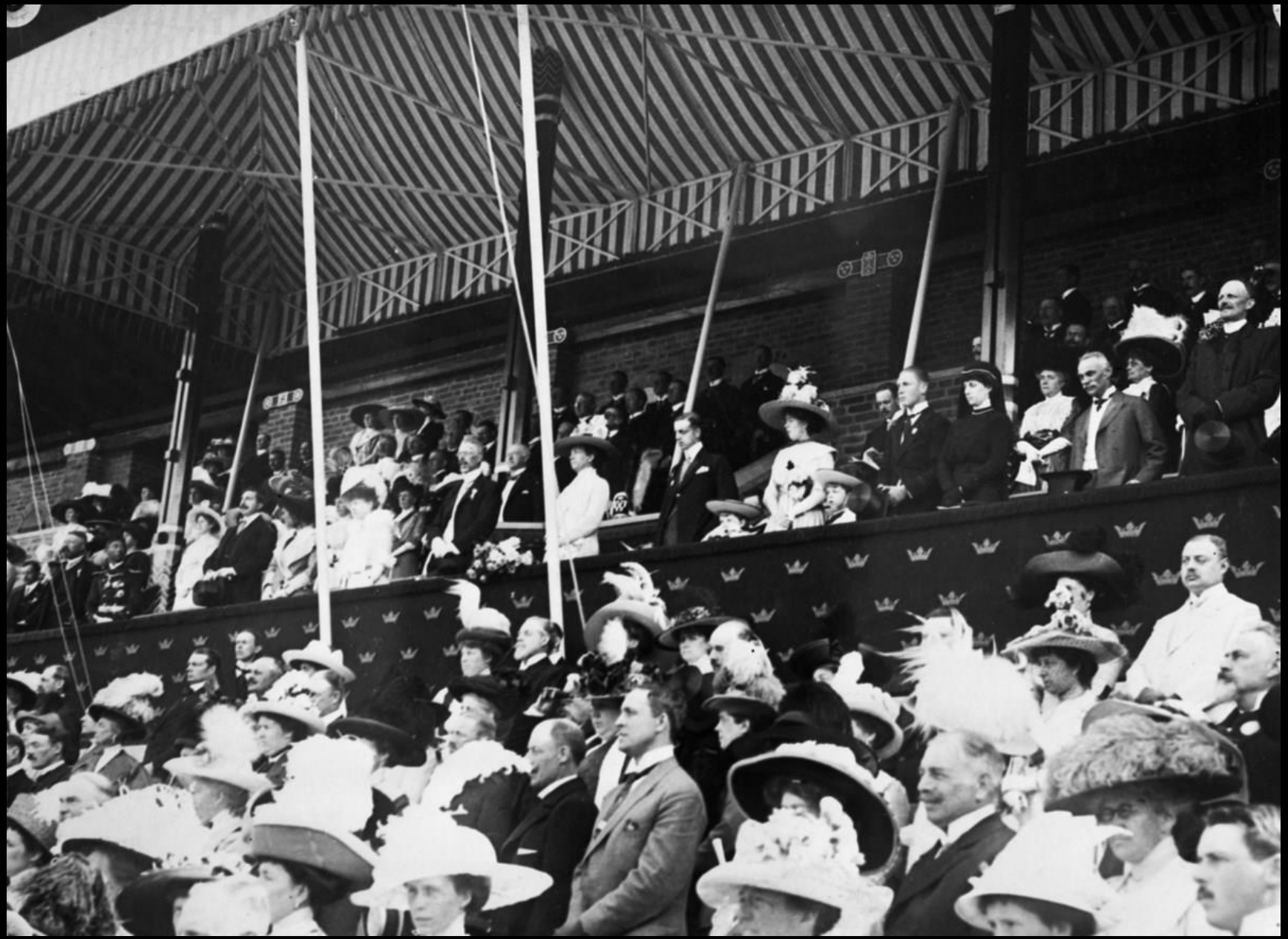

Olympiska spelen i Stockholm 1912. Kungliga läktaren vid invigningshögtidligh eterna den 6 juli 1912.

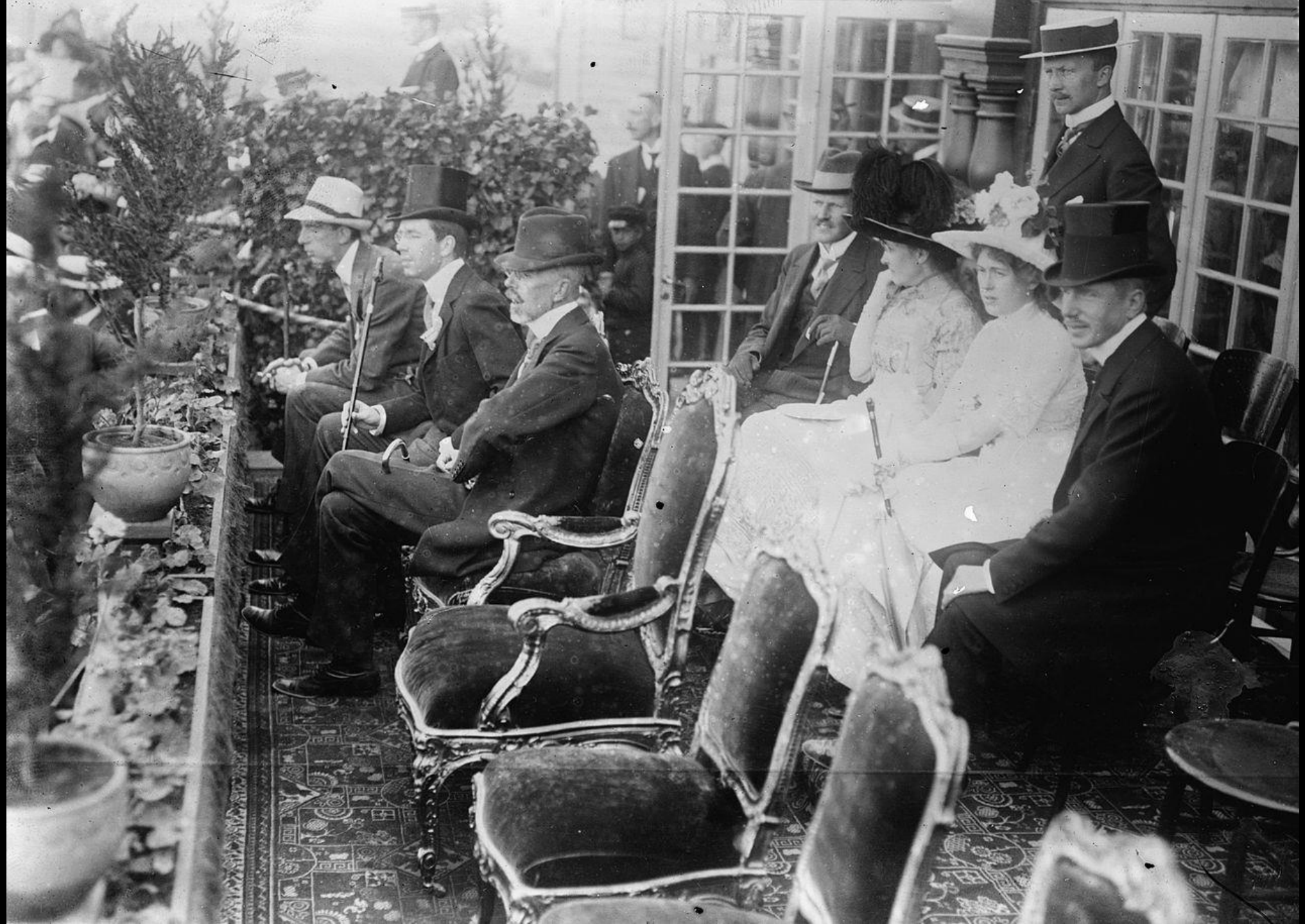

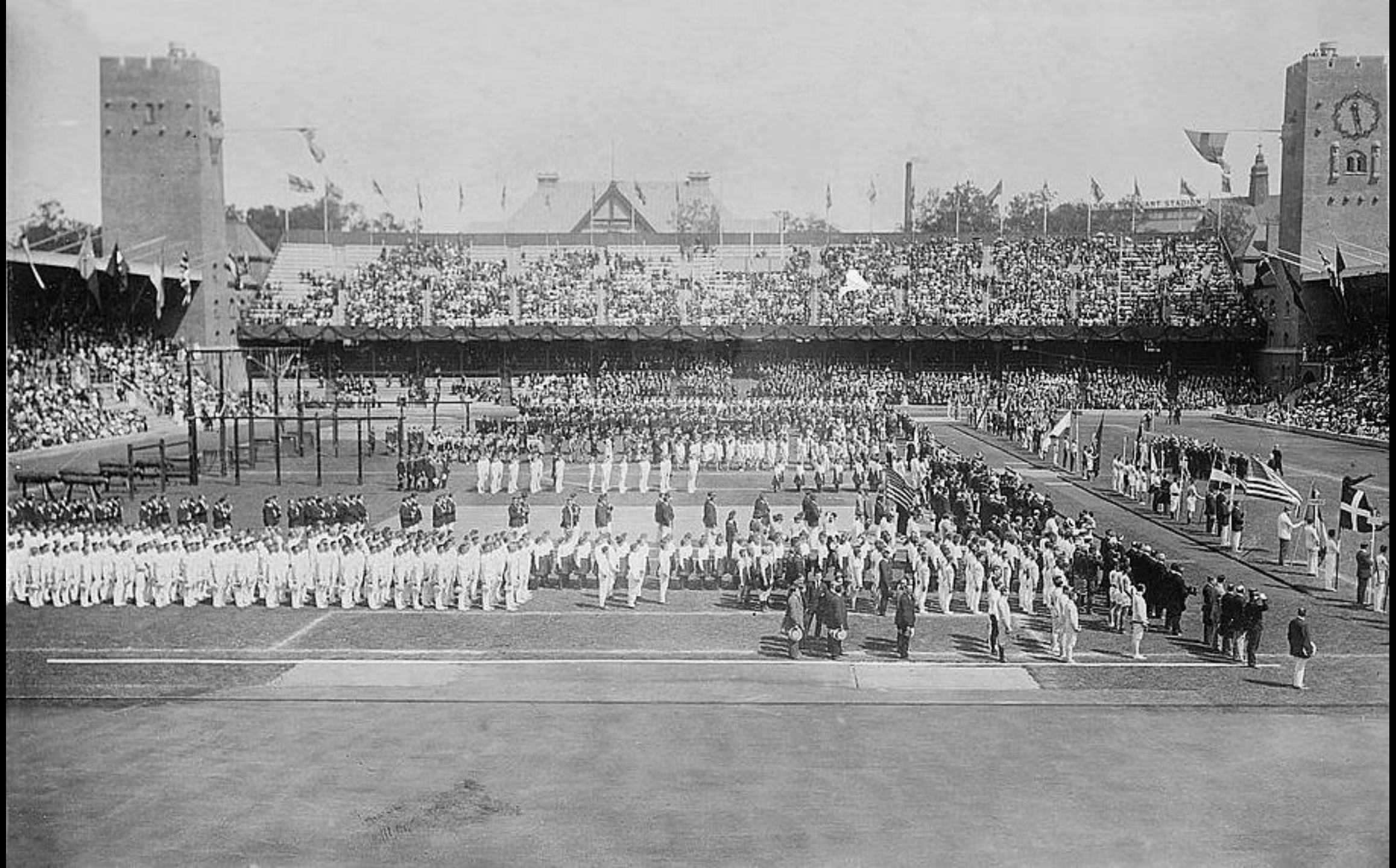

Solskensolympiaden var varm

För åskådarna var det soliga vädret positivt, men solen och värmen fick också negativa följder. På avslutningsdagen avled den portugisiske maratonlöparen Francisco Lázaro av värmeslag, som han drabbats av under loppet. Brottningstävlingarna avgjordes utomhus i Stadion vid den så kallade ståplatskurvan och förutom att det blev mycket tröttsamt ådrog sig flera av brottarna brännsår eftersom matcherna inte hade någon tidsbegränsning utan pågick ”till fall”. Den längsta matchen var semifinalen i mellanvikt A mellan en ryss, Klein, och en finländare, Asikainen. Den pågick i 11 timmar, endast med några minuters uppehåll varje halvtimme för toabesök, förfriskningar med mera. Ryssen dömdes som segrare utan att något fall inträffat, men vid finalen dagen efter var båda brottarna så uttröttade att de avstod från att möta svensken Claes Johansson, som alltså vann guldet på walk over. I mellanvikt B avbröts finalen mellan svenske Ahlgren och finske Böling efter 6 timmar och båda fick andra pris. Brottningsreglerna ändrades efter detta.

Medaljer

Medaljligan vanns enligt dåtidens poängberäkning av Sverige, vars 64 medaljer gav sammanlagt 137 medaljpoäng.
Efter dagens medaljligesystem, där antalet guldmedaljer räknas först, vann emellertid USA.

2,23 % av deltagarna var kvinnor. Med moderna mått kan detta tyckas lite, men andelen var högst dittills.

Sverige erbjöds också ett olympiskt vinterspel i samband med tävlingen. Detta tackade man dock nej till, till förmån för de nordiska spelen. Spelens mest uppmärksammade tävlande var Jim Thorpe från USA, som tävlade i femkamp och tiokamp och dominerade båda den hawaiianske simmaren Duke Kahanamoku, som vann 100 m frisim på ett överlägset sätt och den finländske löparen Hannes Kolehmainen, som satte ett nytt världsrekord på 5 000 meter med inte mindre än 25 sekunder och dessutom tog hem både 10 000 m och terränglöpningen

Plats	Land	Guld	Silver	Brons	Totalt medaljer
1	USA	25	19	19	63
2	Sverige	24	24	17	65
3	Storbrita nnien	10	15	16	41
4	Finland	9	8	9	26
5	Frankrike	7	4	3	14
6	Tyskland	5	13	7	25
7	Sydafrika	4	2	0	6
8	Norge	4	1	4	9
9	Kanada	3	2	3	8
	Ungern	3	2	3	8

Maratonloppet

Av de 68 startande i maratonloppet 1912 bröt hälften i den tryckande hettan. I det dramatiska loppet kollapsade portugisen Francisco Lazaro av vätskebrits och dog dagen därpå på Serafimerlasarettet. Vann gjorde Kenneth McArthur från Sydafrika. Svensken Sigge Jacobsson och japanen Siso Kanakuri var två av deltagarna.

Japanen Siso Kanakuri (f 20.8.1891) försvann ur bilden efter cirka halva loppet och man fick inga rapporter om vad som inträffat. Så växte i Idrottssverige den seglivade myten om "japanen som försvann" fram. Särskilt på sportsidorna omhuldades denna mytbildning. Först långt senare, decennier efter andra världskrigets slut, fick gåtan sin förklaring då Kanakuri gjorde ett återbesök i Stockholm. Hans förklaring var enkel. Vid vändpunkten i Rotebro hade han känt sig trött och törstig och blivit omhändertagen av en familj som satt i sin villaträdgård och svalkade sig med saft och bullar. Han fick sedan hjälp av dem till OS-byn inne staden och reste därefter hem som planerat. Ingen egentlig dramatik alls även om man kan ana att han själv nog var mycket besviken över att ha tvingats bryta.

VERBOTEN DIE BAHN ZU KREUZEN

Greta Johansson

Greta Johansson tog guld i simhopp, damernas raka hopp.
Därmed blev hon Sveriges första kvinnliga olympiska mästare

Margareta (Greta) växte upp på Kungsholmen under knappa förhållanden, och lockades tidigt till Strömsbadet. I Stockholm 1912 blev hon första svenska kvinna att vinna en olympisk guldmedalj, raka hopp. I finalen vid Djurgårdsbrunnsviken deltog åtta flickor, sju svenskor och Isabelle White, England. Ett år senare, 1913, utvandrade Greta till USA, hon lämnade en anställning som kontorsbiträde på tidningen Såningsmannen. Väl i USA gifte hon sig med svensken Ernst Brandsten (1883–1965), simhoppare från Karlskoga och på sjunde plats i 1912 års final i raka hopp. Paret lockades av klubbkompisen Åke ”Sparven” Spångberg, bronsman i London-OS 1908 som tagit anställning som tränare i New York. Johansson/Brandsten hamnade vid Stanford-universitet i Californien. Där erbjöds ypperliga förutsättningar och Strömbadets magi som simhoppningens Mekka var bruten. Greta, betraktades vid sin död 1965 som ”den amerikanske simhoppningens fader”. Som första kvinna tog Greta Johansson plats i simningens Hall of Fame i Fort Lauderdale i Florida, USA.

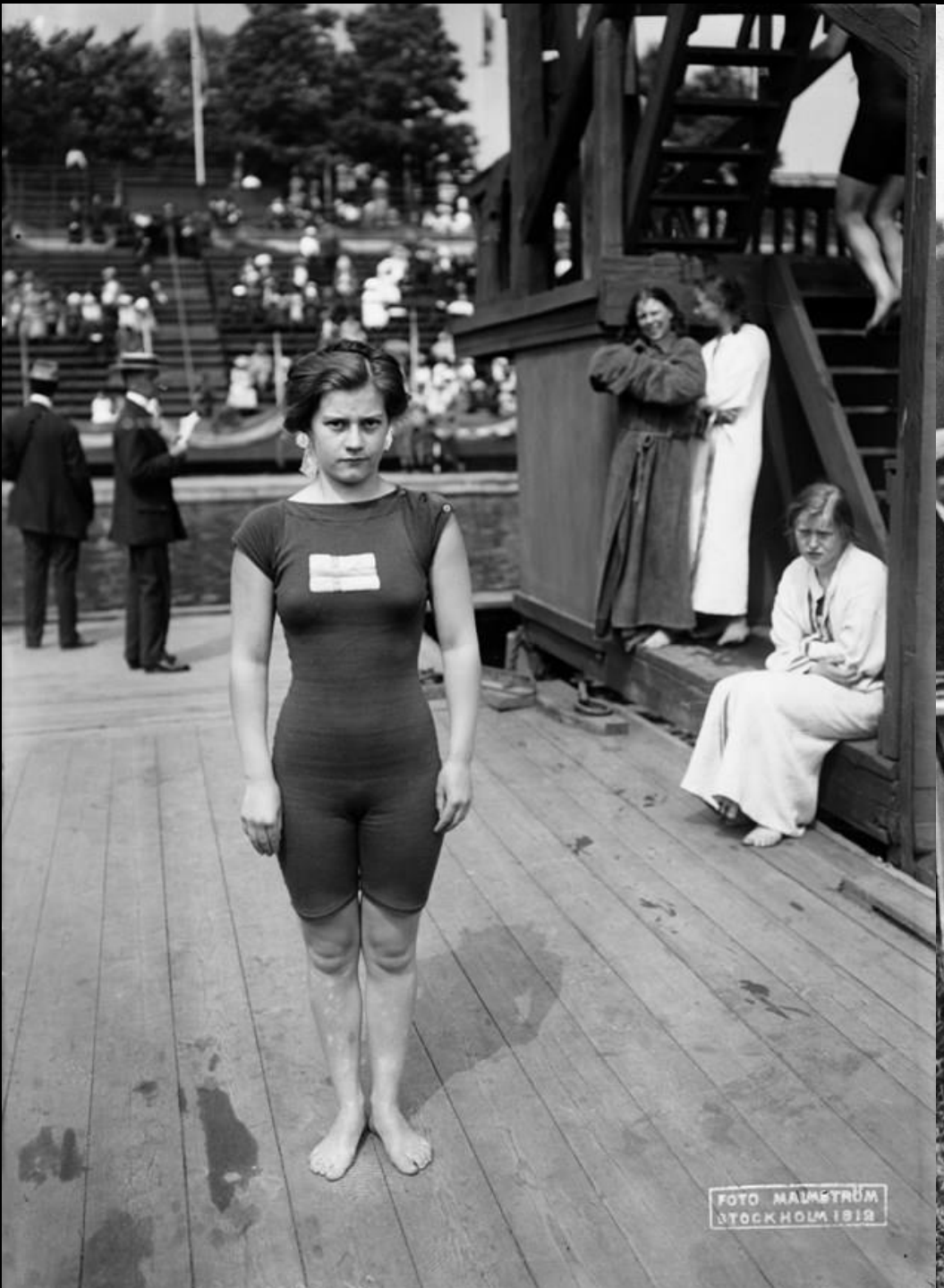

Löjtnanterna Wilhelm och Eric Carlberg var de två bästa männen i det svenska laget i Gruppskjutning på pistol under det Olympiska spelen.

Olympiska spelen i Stockholm 1912. Greta Johansson, Sveriges guldmedaljör i raka trampolinhopp för damer.

Olympiska spelen i Stockholm 1912. J. Thorpe, USA, dubbelsegrare i fem- och tiokamp, mottager pris och bekransas av kung Gustaf V.

Jacobus Franciscus **"Jim" Thorpe** vann guld i både femkamp och tiokamp vid de Olympiska spelen i Stockholm 1912.

Förutom medaljer och lagerkransar fick Thorpe motta två stora vandringspris för sina segrar: I Tiokamp en vikingabåt från den ryske tsaren och från Sveriges kung Gustaf V en byst av Karl XII för segern i Femkamp.

Olympiska spelen 1912, Skytte, Idrott
De båda herrarna i skjorta är bröderna Eric och Vilhelm Carlberg.

Blomberg, Anton foto

Det segrande engelska laget i damernas lagkappsimning 400 meter erhåller pris av Kung Gustaf V

Gruppbild av det segrande engelska laget i damernas lagkappsimning på 400 meter.

Sveriges bronsmedaljör i stavhopp, B. G:son Uggla. mitt i sitt medaljhopp på 3,8 meter.